

**CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
INSTITUTUL NAȚIONAL AL MAGISTRATURII**

**Concurs de promovare în funcții de execuție a judecătorilor
13 martie 2022**

**PROCES VERBAL
de motivare a soluțiilor dispuse în privința contestațiilor la barem pentru disciplina DREPT
PROCESUAL CIVIL
29 martie 2022**

Întocmit de Subcomisia de soluționare a contestațiilor – Drept procesual civil cu privire la motivarea soluțiilor dispuse în privința contestațiilor la baremul de notare și evaluare, formulate de candidații menționați în Anexa atașată la prezentul, în temeiul art. 14 alin 1 și alin 9 din Regulamentul privind organizarea și desfășurarea concursului de promovare a judecătorilor, referitoare la baremul stabilit la materia DREPT PROCESUAL CIVIL.

Pentru concursul de promovare la Curtea de Apel au formulat contestații 12 candidați, cu privire la următoarele întrebări:

Proba teoretică:

24 G1 (22 G2, 22 G3, 28 G4)
25 G1 (29 G2, 32 G3, 34 G4)
27 G1 (38 G2, 25 G3, 27 G4)
28 G1 (21 G2, 30 G3, 36 G4)
29 G1 (39 G2, 23 G3, 35 G4)
30 G1 (27 G2, 36 G3, 26 G4)
35 G1 (33 G2, 28 G3, 32 G4)
39 G1 (35 G2, 27 G3, 38 G4)

Proba practică:

47 G1 (46 G2, 49 G3, 48 G4)
48 G1 (48 G2, 50 G3, 49 G4)
50 G1 (49 G2, 48 G3, 47 G4)

Pentru concursul de promovare la Tribunal au formulat contestații 2 candidați, cu privire la următoarele întrebări:

Proba teoretică:

24 G1 (35 G2, 38 G3, 27 G4)
29 G1 (37 G2, 26 G3, 23 G4)
36 G1 (21 G2, 27 G3, 37 G4)

Proba practică:

46 G1 (46 G2, 49 G3, 50 G4)

În soluționarea contestațiilor, Subcomisia de soluționare a contestațiilor a avut în vedere argumentele ce vor fi expuse în cele ce urmează, cu privire la fiecare dintre întrebările de concurs contestate.

1. Proba teoretică – Curte de Apel

a) Întrebarea 24 G1 (22 G2, 22 G3, 28 G4) contestată de un candidat Contestația a fost respinsă ca neîntemeiată.

Varianta C de răspuns a întrebării - „, exclusiv, pentru toate părțile, instanța exclusiv competentă pentru una dintre părți,, - este corectă, potrivit argumentelor ce vor fi expuse în continuare.

Astfel, varianta C de răspuns este corectă având în vedere că transpune regula în materie de competență teritorială exclusivă. Competența teritorială exclusivă reclamă sesizarea instanței anume determinată de norma procesuală imperativă de stabilire a competenței pe orizontală. O instanță exclusiv competentă pentru una dintre părți (fie că este reclamantul sau pârâțul) va deveni exclusiv competentă pentru toate părțile. Spre exemplu, în materia litigiilor de muncă sau a litigiilor în materie de contencios administrativ și fiscal, instanța de la domiciliul reclamantului este exclusiv competentă din punct de vedere teritorial. Or, această instanță devine exclusiv competentă și pentru pârâții chemați în judecată. Sau, în acord cu dispozițiile art 114 alin. 1 C.proc.civ., ca regulă, instanța de la domiciliul sau reședința persoanei ocrotite devine instanță exclusiv competentă teritorial pentru toate părțile litigiului, nu doar pentru persoana ocrotită care este parte în litigiu.

Subcomisia notează, răspunzând argumentelor din contestația formulată la această întrebare, că ipoteza întrebării de concurs nu privește, în mod particular, situația coparticipării procesuale, astfel că, neexistând date suplimentare pentru a se avea în vedere această situație, întrebarea nu presupunea o abordare a răspunsului din perspectiva instituției coparticipării procesuale. Întrebarea a fost clar formulată și presupunea, pentru identificarea variantei corecte, cunoașterea cazurilor în care o instanță este competentă exclusiv din punct de vedere teritorial.

b) Întrebarea 25 G1 (29 G2, 32 G3, 34 G4) contestată de 2 candidați Contestațiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Varianta A de răspuns a întrebării - „, regulile deontologice trebuie probate, în condițiile legii, de către cel care le invocă,, - este corectă, potrivit argumentelor ce vor fi expuse în continuare.

În primul rând, subcomisia notează că întrebarea de concurs privea aspecte legate de regulile probațiunii în cadrul procesului civil, cele trei variante de răspuns urmărind identificarea regulii corect enunțate, prin raportare de dispozițiile legale procesuale edictate în materie de probațiune, dar și la statuări obligatorii pronunțate de către instanța supremă. Varianta corectă de răspuns A reprezintă o reproducere parțială a dispoziției art 255 alin.3 C.proc.civ., potrivit căreia *(3) Uzanțele, regulile deontologice și practicile statornicite între părți trebuie probate, în condițiile legii, de către cel care le invocă. Regulamentele și reglementările locale trebuie dovedite de către cel care le invocă numai la cererea instanței.* Din conținutul normei de procedură citate rezultă caracterul greșit al variantei B de răspuns care privea dovada reglementărilor locale.

Varianta C de răspuns, propusă de candidații care au contestat această întrebare, nu poate fi reținută ca fiind corectă, căci răspunsul nu este în concordanță cu dezlegările obligatorii pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr 9/30.03.2020, în soluționarea unui recurs în interesul legii. Cu titlu preliminar, subcomisia notează faptul că varianta C de răspuns urmărea identificarea caracterului eronat sau real al negației din varianta de răspuns, din perspectiva regulilor în materie de probațiune în căile de atac, inclusiv ținând cont de modul în care au fost acestea interpretate de Înalta Curte de Casație și Justiție prin decizia pronunțată asupra recursului în interesul legii cu care a fost sesizată. Prin decizia amintită, instanța supremă a statuat astfel: „*În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 470, art. 478 alin. (2) și a art. 479 alin. (2)*

*din Codul de procedură civilă, prin raportare la art. 254 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în noțiunea de probe noi ce pot fi propuse și încuviințate în faza apelului se includ atât probele propuse în fața primei instanțe prin cererea de chemare în judecată sau întâmpinare, cât și acelea care nu au fost propuse în fața primei instanțe sau au fost propuse tardiv, iar în privința lor prima instanță de fond a constatat decăderea... Prin urmare, rezultă în mod clar din statuarea obligatorie a instanței supreme că în noțiunea de probe noi, ce pot fi, așadar, solicitate în fața instanței de apel, se includ și probele care nu au fost propuse în fața primei instanțe, în condițiile legii. Or, varianta C de răspuns conține negația potrivit căreia părțile nu ar putea solicita în căile de atac administrarea de probe pe care ele nu le-au propus în fața instanței, în condițiile legii, ceea ce contrazice, însă, decizia instanței supreme. Trimiterea pe care candidații ce au contestat această întrebare au făcut-o la par.74 și 78 din Decizia nr 9/2020 a Înaltei Curți de Casați nu infirmă raționamentul anterior expus de către subcomisia de contestații. Prin cele două paragrafe indicate, instanța supremă a statuat în clar că *instanța de apel poate administra orice probe noi, indiferent dacă au fost sau nu solicitate în fața primei instanțe, cerința impusă de către legiuitor pentru etapa procesuală a apelului fiind ca acestea să se fi propus în condiții procedurale prin cererea de apel sau prin întâmpinare, iar instanța de apel să aprecieze că sunt necesare soluționării cauzei.**

c) Întrebarea 27 G1 (38 G2, 25 G3, 27 G4) contestată de 10 candidați
Contestațiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Varianta B de răspuns a întrebării - „poate fi dispusă de către instanță, în procedura contencioasă, numai în cazurile expres prevăzute de lege, - este corectă, potrivit argumentelor ce vor fi expuse în continuare.

În primul rând, subcomisia notează că întrebarea de concurs privea identificarea regimului juridic al instituției introducerii forțate în cauză a altor persoane decât cele care figurează ca părți în litigiul declanșat la cererea de chemare în judecată a reclamantului. Varianta de răspuns B este corectă căci transpune regula potrivit căreia, în materie contencioasă, instanța *poate dispune* introducerea forțată în cauză a altor persoane, numai în cazurile expres prevăzute de lege. Un exemplu în sensul acestei reguli de procedură este dispoziția legală a art. 22 alin 1 din legea nr 132/2017 privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto pentru prejudicii produse terților prin accidente de vehicule și tramvaie, dispoziție potrivit căreia *(1) Despăgubirea se stabilește și se plătește în conformitate cu prevederile art. 14, iar în cazul stabilirii despăgubirii prin hotărâre judecătorească, drepturile persoanelor prejudiciate prin accidente produse de vehicule aflate în proprietatea persoanelor asigurate în România se exercită împotriva asigurătorului RCA, în limitele obligației acestuia cu citarea obligatorie a persoanei/persoanelor răspunzătoare de producerea accidentului în calitate de intervenienți forțați.* Cu alte cuvinte, în procedura contencioasă, doar în cazurile expres prevăzute de lege, instanța poate dispune introducerea forțată în cauză a altor persoane, chiar dacă părțile se împotrivesc. Concluzia juridică expusă rezultă din coroborarea primelor două alineate ale art. 78 C.proc.civ, acestea permițând instanței, așadar, lărgirea cadrului procesual stabilit de părți, prin introducerea forțată a altor persoane, în acele cazuri în care dispoziții legale speciale prevăd în mod expres această abilitare pentru instanță.

Răspunzând candidaților care au contestat varianta B de răspuns ca fiind cea corectă, argumentând că instanța poate dispune introducerea în cauză a altor persoane și atunci când raportul juridic dedus judecății o impune, argumentul fiind însoțit de trimiterea la dispoziția art 78 alin 2 Cod pr.civ, subcomisia de soluționare a contestațiilor notează faptul că în materie contencioasă, când raportul juridic dedus judecății o impune, judecătorul nu dispune introducerea forțată în cauză a altor persoane, lărgind astfel cadrul procesual inițial stabili, ci judecătorul va pune în discuția părților necesitatea introducerii în cauză a altor persoane. Cu alte cuvinte, având în vedere și consecința procesuală stabilită de legiuitor în cazul în care niciuna dintre părți nu solicită introducerea în cauză a terțului, în urma punerii în discuție a acestei necesități, respectiv respingerea cererii, fără pronunțarea pe fond (conform art. 78 alin 2 teza a II a C.proc.civ), rezultă

concluzia juridică potrivit căreia, în materie contencioasă, atunci când raportul juridic dedus judecății o impune, lărgirea cadrului procesual inițial stabilit se face la cererea părților (la solicitarea acestora), instanța neputând dispune introducerea forțată în cauză a terțului dacă nici una dintre părți nu solicită acest lucru și nici nu există o dispoziție legală expresă care să permită instanței introducerea forțată a terțului, independent de poziția părților inițiale.

Prin urmare, subcomisia notează diferența de regim juridic existentă între ipoteza în care instanța poate dispune introducerea forțată în cauză a unui terț, independent de poziția părților, și ipoteza în care instanța nu este îndreptățită a lărgi cadrul procesual, dacă niciuna dintre părți nu solicită acest lucru, după punerea în discuție a necesității introducerii forțate în cauză a terțului. Prima ipoteză privește procedurile necontencioase și cazurile expres prevăzute de lege, pe când cea de-a doua ipoteză privește situațiile în care raportul juridic dedus judecății ar impune introducerea forțată în cauză a altor persoane, judecătorul punând în discuția părților inițiale necesitatea introducerii acestora. Modificarea cadrului procesual, prin introducerea forțată în cauză a unui terț, atunci când raportul juridic dedus judecății o impune, este, așadar, lăsată de legiuitor la latitudinea părților inițiale ale litigiului, acestea putând solicita instanței acest lucru sau putând să nu achieseze la această soluție procesuală, pusă în discuție de către judecător. Față de aceste argumente, subcomisia notează că varianta de răspuns B este corectă, căci, doar în cazurile expres prevăzute de lege, judecătorul poate dispune, în procedura contencioasă, introducerea forțată în cauză a altor persoane, lipsa unui asemenea caz, expres prevăzute de lege, împiedicând instanța să adopte o astfel de soluție procesuală.

Subcomisia reține, de asemenea, că varianta C de răspuns nu poate fi apreciată ca fiind corectă, căci întrebarea contestată viza instituția introducerii forțate în cauză a altor persoane, reglementată de conținutul dispozițiilor art. 78-79 C.proc.civ., iar nu ipoteza de transmisiune a calității procesuale active sau pasive, care intră în domeniul de aplicare al dispoziției art. 39 C.proc.civ. De altfel, acest din urmă text legal este tot o transpunere a art. 78 C.proc.civ. pentru situația particulară a înstrăinătorului și a succesorilor săi. Subcomisia mai notează că enunțul de la varianta C este greșit și pentru că acesta conduce la concluzia că ori de câte ori are loc o transmisiune a calității procesuale, instanța introduce sau dispune introducerea forțată în cauză a succesorului. Or, potrivit art. 39 alin. 2 C.proc.civ., introducerea în cauză a succesorului cu titlu particular se poate face la cerere sau din oficiu.

d) Întrebarea 28 G1 (21 G2, 30 G3, 36 G4) contestată de 2 candidați
Contestațiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Varianta C de răspuns a întrebării - „instanța de control judiciar va respinge ca inadmisibilă calea de atac,, - este corectă, potrivit argumentelor ce vor fi expuse în continuare.

În primul rând, subcomisia notează că întrebarea de concurs privea chestiunea legalității căii de atac, în reglementarea dispoziției art. 457 C.proc.civ. și a urmărit, totodată, identificarea diferitelor ipoteze avute în vedere de legiuitor în edictarea normei de procedură, inclusiv în lumina statuărilor obligatorii ale instanței supreme cuprinse în Decizia nr. 19/2016, publicată în M.Of.nr. 103/06.02.2017, pronunțată în soluționarea unui recurs în interesul legii. Prin decizia menționată Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat astfel: „ *Dispozițiile art. 457 alin. (4) din Codul de procedură civilă nu sunt aplicabile dacă partea exercită o cale de atac neprevăzută de lege, diferită de cea corect menționată în dispozitivul hotărârii atacate. În ipoteza în care partea exercită o cale de atac neprevăzută de lege, diferită de cea corect menționată în dispozitivul hotărârii atacate, instanța de control judiciar va respinge ca inadmisibilă calea de atac neprevăzută de lege, potrivit art. 457 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în măsura în care aceasta nu poate fi calificată prin aplicarea dispozițiilor art. 152 raportat la art. 22 alin. (4) din Codul de procedură civilă,,.* Pe de altă parte, subcomisia subliniază faptul că urma a fi observată împrejurarea că întrebarea de concurs contestată a pornit de la premisa unei mențiuni corecte, în dispozitivul hotărârii atacate, cu privire la calea de atac ce poate fi exercitată, acest aspect rezultând cu ușurință din textul întrebării. Or, în atare ipoteză, apare ca fiind corectă varianta de

răspuns C care a transpus, în esență, ceea ce și instanța supremă a statuat prin decizia sa asupra recursului în interesul legii: dacă o parte exercită o cale de atac neprevăzută de lege, diferită de cea corect menționată în dispozitivul hotărârii atacate, instanța de control judiciar va respinge ca inadmisibilă calea de atac astfel exercitată. Este real faptul că instanța supremă a menționat că soluția respingerii ca inadmisibilă a căii de atac se va pronunța în măsura în care calea de atac exercitată nu poate fi calificată prin aplicarea dispozițiilor art. 152 raportat la art. 22 alin 4 C.proc.civ. însă varianta C de răspuns este corectă, chiar dacă nu conține această completare, căci completarea este o particularizare a soluției la care poate ajunge instanța de control judiciar, în funcție de datele particulare ale fiecărei spețe. Așadar, circumstanțierea la care instanța supremă s-a referit nu înlătură regula în privința soluției procesuale de adoptat în ipoteza de la care a pornit întrebarea (menționarea corectă a căii de atac ce poate fi exercitată), respectiv respingerea ca inadmisibilă a căii de atac exercitate cu ignorarea mențiunii corecte din dispozitivul hotărârii atacate.

Răspunzând candidaților care au contestat varianta corectă de răspuns C, subcomisia notează că varianta A de răspuns nu poate fi apreciată ca fiind corectă, căci recalificarea căii de atac intervine doar în ipoteza în care dispozitivul hotărârii atacate conține o mențiune incorectă (inexactă) cu privire la calea de atac ce poate fi exercitată, aspect ce rezultă și din *considerentele instanței supreme din cuprinsul Deciziei nr 19/2016, considerente redactate astfel*: „Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul competent să judece recursul în interesul legii constată că interpretarea art. 457 alin. (4) din Codul de procedură civilă este în sensul că această normă juridică se aplică în cazul existenței unor mențiuni inexacte în cuprinsul hotărârii atacate, acest alineat fiind edictat pentru aceeași rațiune ca și alin. (3) al aceluiași articol, anume partea care exercită calea de atac să nu fie prejudiciată, ca efect al mențiunii inexacte sau lipsei mențiunii din hotărârea atacată, cu privire la calea de atac pe care o poate exercita. (...) Ca atare, recalificarea căii de atac este operațiunea pe care o face instanța sesizată, prin raportare la o calificare inexactă, făcută tot de către o instanță de judecată, în cuprinsul hotărârii atacate, iar nu de către parte în cuprinsul căii de atac formulate. În acest din urmă caz nu are loc o recalificare a căii de atac, ci o calificare, prin aplicarea art. 22 alin. (4) raportat la art. 152 din Codul de procedură civilă. În al doilea rând, alin. (4) trebuie interpretat în contextul articolului din care face parte, art. 457 din Codul de procedură civilă, intitulat "Legalitatea căii de atac". Astfel, primele două alineate consacră expres principiul legalității căii de atac, principiu ce este conturat prin opoziție cu eventualele mențiuni inexacte din cuprinsul hotărârii. Așa cum se reține în doctrină, prin alin. (3) al art. 457 din Codul de procedură civilă s-a adus un "corectiv, pentru ca partea ce a dat crezare hotărârii judecătorești să nu fie prejudiciată în cazul în care judecătorul a greșit". Alineatul (4), introdus ulterior, nu putea reprezenta decât tot o încercare de înlăturare a unei posibile vătămări în cazul existenței unei mențiuni inexacte în dispozitivul hotărârii atacate referitor la calea de atac prevăzută de lege, o astfel de interpretare fiind concordantă cu prevederile art. 47 și 48 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată, cu modificările și completările ulterioare,...

e) Întrebarea 29 G1 (39 G2, 23 G3, 35 G4) contestată de 3 candidați
Contestațiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Varianta B de răspuns a întrebării - „în principiu, poate fi atacată cu revizuire dacă este potrivnică și încalcă autoritatea de lucru judecat a unei hotărâri definitive anterioare, - este corectă, potrivit argumentelor ce vor fi expuse în continuare.

În primul rând, subcomisia notează că întrebarea de concurs privea identificarea situațiilor în care legea procesuală permite atacarea cu revizuire a unei decizii a instanței de recurs prin care recursul a fost respins ca nefondat. Subcomisia subliniază că varianta B de recurs este cea corectă căci pentru motivul de revizuire prevăzut de art. 509 alin 1 pct. 8 C.proc.civ exercitarea căii de atac extraordinare a revizuirii este permisă și împotriva unei hotărâri care nu evocă fondul, potrivit art. 509 alin 2 C.proc.civ. Or, decizia instanței de recurs, prin care recursul a fost respins ca nefondat,

este o hotărâre care nu evocă fondul. Este de menționat, în acest context, că rațiunile de până aici susțin și caracterul incorect al variantelor A și C de răspuns, căci ambele variante vizau exercitarea revizuirii împotriva unei hotărâri pronunțate asupra fondului sau care evocă fondul (condiție impusă de art. 509 alin 1 C.proc.civ), alineatul al doilea al art. 509 C.proc.civ necuprinzând, printre excepțiile de la regula edictată în primul alineat, și motivele de revizuire prevăzute de art. 509 alin 1 pct. 2 C.proc.civ – obiectul pricinii nu se află în ființă și pct. 5 C.proc.civ – după darea hotărârii s-au descoperit înscrisuri doveditoare, reținute de partea potrivnică sau care nu au putut fi înfățișate dintr-o împrejurare mai presus de voința părților.

Revenind la decizia prin care instanța de recurs respinge recursul ca nefondat, Subcomisia notează faptul că o astfel de decizie nu poate fi apreciată ca fiind o hotărâre pronunțată asupra fondului sau care evocă fondul având în vedere faptul că *pronunțarea asupra/evocarea fondului* presupune fie stabilirea unei alte situații de fapt decât cea reținută în fazele anterioare ale litigiului, fie aplicarea altor dispoziții legale la împrejurările de fapt ce fuseseră stabilite, în oricare din aceste ipoteze urmând să se dea o altă dezlegare raportului juridic dedus judecătii decât cea care fusese aleasă până la acel moment. Or, respingând recursul ca nefondat, instanța de recurs nu a pronunțat ea însăși o hotărâre asupra fondului cauzei, ci doar a analizat motivele de casare invocate, pe care le-a apreciat ca fiind nefondate.

**f) Întrebarea 30 G1 (27 G2, 36 G3, 26 G4) contestată de un candidat.
Contestația a fost respinsă ca neîntemeiată.**

Varianta A de răspuns a întrebării - „dacă partea prezentă în instanță, personal sau prin reprezentant, nu a primit citația, procesul se amână la cererea părții interesate,, - este corectă, potrivit argumentelor ce vor fi expuse în continuare.

În primul rând, subcomisia notează că întrebarea de concurs privea identificarea regulilor privind procedura de comunicare a citației, din perspectiva reglementării oferite de art. 163 C.proc.civ, precum și a celor privind invocarea și înlăturarea neregularităților privind citarea, regăsite în art. 160 C.proc.civ. Varianta A de răspuns este cea corectă, căci reprezintă o reproducere parțială a art. 160 alin 1 C. proc.civ, potrivit căruia „(1) *Dacă partea prezentă în instanță, personal sau prin reprezentant, nu a primit citația sau a primit-o într-un termen mai scurt decât cel prevăzut la art. 159 ori există o altă cauză de nulitate privind citația sau procedura de înmănare a acesteia, procesul se amână, la cererea părții interesate,,*. Varianta C de răspuns nu putea fi apreciată ca fiind corectă căci contravenea dispoziției exprese a art 158 alin 2 C.proc.civ, potrivit căreia „(2) *Partea poate alege ca toate actele de procedură să îi fie comunicate la căsuța poștală,,* așadar inclusiv comunicarea citației (care este un act de procedură emis de instanță). Nici varianta B de răspuns nu putea fi apreciată ca fiind corectă, căci răspunsul propus de întrebarea de concurs nu ține cont de ordinea de aplicare a regulilor în materie de comunicare a citației către o persoană care locuiește într-un hotel sau într-o clădire u mai multe apartamente și nu este găsit la această locuință a sa, reguli stabilite de art 163 alin 7-8 C.proc.civ. Orice ale circumstanțieri, precum cele propuse de candidatul care a contestat varianta A de răspuns ca fiind cea corectă, se îndepărtează de la enunțul întrebării de concurs, adăugând elemente care nu au fost precizate de comisia de elaborare a subiectelor.

**g) Întrebarea 35 G1 (33 G2, 28 G3, 32 G4) contestată de un candidat.
Contestația a fost respinsă ca neîntemeiată.**

Varianta A de răspuns a întrebării - „dacă experții pot să-și exprime de îndată opinia, aceștia vor fi ascultați chiar în ședință, iar părerea lor se va consemna într-un proces verbal, care va fi semnat pe fiecare pagină și la sfârșitul său de judecător, grefier și experți, iar, după terminarea ședinței de judecată, participanții la proces pot primi, la cerere, câte o copie a acestui proces-verbal,, - este corectă, potrivit argumentelor ce vor fi expuse în continuare.

În primul rând, subcomisia notează că întrebarea de concurs privea identificarea regulii procesuale corecte dintre cele trei variante de răspuns propuse la această întrebare de către comisia de elaborare a subiectelor. Varianta corectă de răspuns A corespunde dispoziției legale cuprinse în art. 334 C.proc.civ, articol potrivit căruia *Dacă experții pot să-și exprime de îndată opinia, aceștia vor fi ascultați chiar în ședință, iar părerea lor se va consemna într-un proces-verbal, dispozițiile art. 323 aplicându-se în mod corespunzător.*

Pe de altă parte, Subcomisia arată că varianta B de răspuns, propusă de candidatul care a contestat varianta corectă de răspuns de la această întrebare, nu poate fi reținută ca fiind corectă, în condițiile în care, potrivit art. 395 alin 3 C.proc.civ (3) *Judecătorul care a luat parte la judecată este ținut să se pronunțe chiar dacă nu mai este judecător al instanței respective, cu excepția cazului în care, în condițiile legii, i-a încetat calitatea de judecător sau este suspendat din funcție. În această situație, procesul se repune pe rol, cu citarea părților, pentru ca ele să pună din nou concluzii în fața completului de judecată legal constituit.* Rezultă, prin urmare, din norma legală redată, că după repunerea pe rol a procesului civil nu se procedează la readministrarea probelor, astfel cum indica varianta B de răspuns. Norma civilă de procedură indică expres că, după repunerea pe rol a procesului, are loc doar etapa procesuală a concluziilor, etapă reglementată de dispoziția art. 392 C.proc.civ – Deschiderea dezbaterilor în fond. Dezbaterile vor fi adaptate etapei procesuale în care se află litigiul, judecata în primă instanță sau în căile de atac ordinare ori extraordinare.

**h) Întrebarea 39 G1 (35 G2, 27 G3, 38 G4) contestată de 6 candidați.
Contestațiile au fost respinse ca neîntemeiate.**

Varianta C de răspuns a întrebării - „efectivitatea dreptului de acces impune ca un individ să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale, iar instanțele trebuie să facă tot ce se poate aștepta în mod rezonabil de la acestea pentru a cita reclamantii și să se asigure că aceștia din urmă sunt la curent cu procedurile din care fac parte, inclusiv prin efectuarea tuturor demersurilor necesare pentru a asigura transmiterea citației și primirea acesteia de către parte „ - este corectă, potrivit argumentelor ce vor fi expuse în continuare.

În primul rând, subcomisia notează că întrebarea de concurs privea identificarea unor considerente decizorii pe care Curtea Europeană a Drepturilor Omului le-a reținut și indicat în jurisprudența sa. Astfel, varianta corectă C de răspuns reprezintă parte din considerentele Curții Europene reținute în motivarea Hotărârii Raisa M. Shipping împotriva României, la par. 29-30, Curtea Europeană indicând astfel „..... *Efectivitatea dreptului de acces impune ca un individ să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale (Bellet împotriva Franței, Hotărârea din 4 decembrie 1995, seria A nr. 333-B, pct. 42, 36; a se vedea, de asemenea, Canete de Goni împotriva Spaniei, nr. 55.782/00, pct. 34, CEDO 2002-VIII).30. Instanțele trebuie să facă tot ce se poate aștepta în mod rezonabil de la acestea pentru a cita reclamantii și să se asigure că aceștia din urmă au cunoștință de procedurile din care fac parte (Miholapa împotriva Letoniei citată anterior, pct. 31, și Ovuș împotriva Turciei, nr. 42.981/04, pct. 48, 13 octombrie 2009),..*

Varianta B de răspuns nu putea fi reținută ca fiind corectă, în condițiile în care prin jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului nu a reținut că, atunci când este vorba despre o acuzație în materie penală, din perspectiva Convenției, instanțele naționale ar avea îndatorirea de a-i asigura celui acuzat garanțiile procedurale aplicabile în materie penală, în special prezumția de nevinovăție, așa cum indica varianta B de răspuns.

Răspunzând candidaților care au contestat răspunsul la această întrebare de concurs, prin trimiteri la jurisprudența CEDO din cauzele Aurelian Oprea contra României, Anghel contra României, Nicoleta Gheorghe împotriva României, susținând că și varianta B de răspuns era corectă, Subcomisia notează că această variantă B de răspuns folosește termeni cu valențe juridice, care nu se regăsesc în jurisprudența CEDO la care candidații au făcut trimitere. Astfel, în cauza

Anghel contra României, Curtea Europeană face referire la *nerespectarea garanțiilor fundamentale, printre care și prezumția de nevinovăție*, termenii folosiți regăsindu-se în par.68 al hotărârii, paragraf la care s-a referit și unul dintre candidați, acesta din urmă având următorul conținut: „68. Pe scurt, Curtea este de părere că, dacă scoaterea contravenției în afara legii penale nu ridică probleme în sine, *nerespectarea garanțiilor fundamentale - printre care și prezumția de nevinovăție - care protejează cetățenii împotriva unor posibile abuzuri din partea autorităților, reprezintă un aspect ce trebuie examinat în temeiul articolului 6 din convenție. Reiterând importanța, în cadrul unei proceduri ce poate fi calificată drept „penală”, a unei astfel de garanții, destinată să restabilească echilibrul dintre presupușii autori ai faptelor ilegale și autoritățile chemate să îi urmărească și pedepsească, Curtea consideră că, în speță, cauza reclamantului nu a fost judecată echitabil, astfel cum prevede articolul 6 din convenție,,. Așadar, Subcomisia notează că nu rezultă din acest considerent al Curții Europene îndatorirea instanțelor naționale de a-i asigura celui acuzat garanțiile procedurale aplicabile în materie penală, termenul de *garanții procedurale în materie penală* având un înțeles mai larg și nereferindu-se în special la prezumția de nevinovăție. Pe de altă parte, indicarea în varianta B de răspuns a termenului *în special*, are semnificația faptului că îndatorirea instanței de a asigura celui acuzat garanțiile procedurale aplicabile în materie penală ar privi cu precădere și în special, așadar, prezumția de nevinovăție. Or, prezumția de nevinovăție a fost menționată de către Curtea Europeană, în cauza Anghel contra României cu titlu exemplificativ - *printre care și prezumția de nevinovăție*- în cadrul garanțiilor fundamentale, ceea ce denotă faptul că instanța europeană a recurs la metoda exemplificării, iar nu la cea a particularizării.*

Subcomisia notează că nici varianta A de răspuns nu este corectă. Astfel, este adevărat că în jurisprudența sa Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că unul dintre elementele fundamentale ale preeminenței dreptului este principiul securității raporturilor juridice, care înseamnă, printre altele, că soluția dată în mod definitiv oricărui litigiu de către instanțe nu trebuie repusă în discuție. Cu toate acestea, nu există nicio decizie a Curții Europene potrivit căreia reglementarea unor căi extraordinare de atac contravine Convenției, ci, dimpotrivă, instanța europeană a statuat constant faptul că de la principiul securității raporturilor juridice se poate deroga atunci când motive substanțiale și imperioase impun aceasta.

2). Proba practică – Curte de Apel

a). Întrebarea 47 G1 (46 G2, 49 G3, 48 G4) contestată de un candidat.

Contestația a fost respinsă ca neîntemeiată.

Varianta C de răspuns a întrebării - „competența executorului judecătoresc de a verifica dacă înscrisul, altul decât o hotărâre judecătorească, constituie, potrivit legi, titlu executoriu [art. 666 alin. (5) pct. 2 din cod] se suprapune cu competența instanței judecătorești ca în procedura investiției cu formulă executorie a acestuia să verifice dacă înscrisul întrunește toate condițiile de formă cerute de lege pentru a fi titlu executoriu, ceea ce echivalează cu posibilitatea acordată executorului judecătoresc de a controla legalitatea unei hotărâri judecătorești,, - este corectă, potrivit argumentelor ce vor fi expuse în continuare.

În primul rând, subcomisia notează că întrebarea de concurs privea identificarea unor considerente decizorii pe care Curtea Constituțională a României le-a reținut și indicat în jurisprudența sa. Astfel, varianta corectă C de răspuns reprezintă parte din considerentele Curții Constituționale reținute în motivarea Deciziei nr 895/17.12.2015 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 641 și art. 666 din Codul de procedură civilă, la paragraful 23, Curtea Constituțională reținând după cum urmează: „... Curtea reține, pe de o parte, că *competența executorului judecătoresc de a verifica dacă înscrisul, altul decât o hotărâre judecătorească, constituie, potrivit legii, titlu executoriu [art. 666 alin. (5) pct. 2 din cod] se suprapune cu competența instanței judecătorești ca în procedura investiției cu formulă executorie a acestuia să verifice dacă înscrisul întrunește toate condițiile de formă cerute de lege pentru a fi*

titlu executoriu, ceea ce echivalează cu posibilitatea acordată executorului judecătoresc de a controla legalitatea unei hotărâri judecătorești, iar, pe de altă parte, competența executorului judecătoresc menționată la art. 666 alin. (5) pct. 4-7 din cod presupune realizarea unor aprecieri făcute de acesta care excedează competenței sale de punere în executare a dispozițiilor cu caracter civil din titlurile executorii [art. 7 lit. a) din Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 738 din 20 octombrie 2011],..

Subcomisia notează că varianta de răspuns B, nu poate fi apreciată ca fiind corectă, argumente candidatului care a contestat această întrebare neputând susține teza valabilității răspunsului din varianta B. Astfel, candidatul a făcut trimitere la paragraful 53 din Decizia Curții Constituționale nr. 462/17.09.2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 641 și art. 666 din Codul de procedură civilă, susținând că acesta conține expunerea din varianta B de răspuns. Însă, Subcomisia notează că paragraful nr 53 din decizia indicată de candidat nu cuprinde opinia Curții Constituționale asupra problemei cu care a fost sesizată, ci expunerea considerentelor Curții Europene a Drepturilor Omului în această privință: „53. De altfel, Curtea Constituțională remarcă faptul, că asupra problemei specifice supuse dezbaterii în cauzele de față, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a avut o poziție nuanțată, determinată de necesitatea respectării art. 6 paragraful 1 din Convenție. Astfel, prin Hotărârea din 22 martie 2007, pronunțată în Cauza Staroszczyk împotriva Poloniei, instanța de la Strasbourg a statuat că modul în care art. 6 paragraful 1 din Convenție se aplică în cazul curților de apel sau de casație depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor în cauză și trebuie ținut cont de întregul sistem juridic intern și de rolul Curții de Casație în cadrul acestui sistem. Având în vedere natura specială a rolului Curții de Casație, care este limitat la a analiza dacă legea a fost aplicată în mod corect, Curtea de la Strasbourg a acceptat că procedura din fața Curții de Casație poate să fie mai formală (paragraful 126). Astfel, cerința ca reclamantul să fie reprezentat de un avocat calificat în fața Curții de Casație nu poate fi, prin ea însăși, contrară art. 6 din Convenție. Cerința este compatibilă cu caracteristicile unei curți supreme ca cea mai înaltă curte care examinează apelurile/recursurile din punctul de vedere al legii, acest lucru fiind o caracteristică legală comună în statele membre ale Consiliului Europei (paragraful 128). În același sens, Curtea s-a pronunțat și prin Hotărârea din 25 iunie 2013, în Cauza Anghel împotriva Italiei, paragraful 54. Totuși, Curtea de la Strasbourg a subliniat că o interpretare strictă a regulilor procedurale îl poate priva pe reclamant de dreptul de acces la justiție. Acest drept poate fi afectat atunci când regulile încetează să mai servească principiului securității juridice și unei bune administrări a justiției, formând un fel de barieră ce îl împiedică pe justițiabil să supună cazul său pe fond de către o curte competentă (Hotărârea din 5 decembrie 2013, pronunțată în Cauza Omerovic împotriva Croației, nr. 2, paragraful 39),.. Or, de vreme ce prin întrebare s-a urmărit verificarea cunoștințelor candidaților cu privire la jurisprudența Curții Constituționale, rezultă din cuprinsul acestui paragraf redat că varianta B de răspuns nu poate fi reținută ca fiind corectă.

b). Întrebarea 48 G1 (48 G2, 50 G3, 49 G4) contestată de 15 candidați.

Contestațiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Varianta C de răspuns a întrebării - „va admite recursul, va casa decizia recurată și, rejudecând apelul, îl va admite, schimbând în parte sentința primei instanțe în sensul respingerii cererii de chemare în judecată formulată în contradictoriu cu pârâta Administrația Domeniului Public a municipiului X, ca neîntemeiată,, - este corectă, potrivit argumentelor ce vor fi expuse în continuare.

În primul rând, Subcomisia notează că întrebarea de concurs a probei practice a privit soluționarea unei spețe din materia răspunderii civile delictuale, respectiv răspunderea pentru paza prejudiciile cauzate de lucruri – art. 1376-1377 Cod civil, întrebarea de concurs urmărind însă identificarea și soluționarea problemelor de drept procesual civil ridicate de întrebarea practică de concurs.

Pe de altă parte, Subcomisia subliniază că întrebarea practică contestată nu presupunea cunoștințe de drept administrativ, cum au susținut unii candidați care au contestat această întrebare, căci întrebarea de concurs nu punea problema identificării calității procesuale pasive din perspectiva capacității administrative a celor doi pârâți chemați în judecată – Municipiul X și Administrația Domeniului Public a Municipiului X, întrebarea indicând expres premisa de la care a pornit instanța recurs cu privire la persoana juridică căreia îi revenea paza juridică asupra arborilor de pe domeniul public al unității administrativ teritoriale, respectiv s-a precizat în întrebarea de concurs că, cu ocazia deliberării, Curtea de Apel a reținut că paza juridică asupra arborilor de pe domeniul public al unității administrativ teritoriale aparținea pârâtului Municipiul X.

În continuare, Subcomisia notează că în privința întrebării de la proba practică avea a fi identificat faptul că se exercitase calea de atac a apelului și a recursului doar de către pârâta Administrația Domeniului Public a Municipiului X, astfel că soluția primei instanțe pronunțată în contradictoriu cu pârâtul Municipiul X (pe excepție și pe fond) intrase în autoritate de lucru judecat, nemaiputând face obiect de analiză pentru instanțele de control judiciar. În condițiile în care reclamantul nu a formulat apel principal cu privire la soluția judecătorei asupra cererii sale de chemare în judecată formulate în contradictoriu cu pârâtul Municipiul X, această soluție nu mai putea fi dedusă spre examinare tribunalului, în apel, sau curții de apel, în recurs. Concluzia expusă de Subcomisie are la bază dispozițiile procesuale cuprinse în art 477, art 479, art 488 alin 2 C.proc.civ, controlul ierarhic în apel și recurs realizându-se în limitele investiției instanței de apel/recurs. Totodată, reclamantul nu a înțeles să formuleze nici apel incident, prin care să repună în discuție temeinicia acțiunii sale în contradictoriu cu pârâtul Municipiul X (să o reafirme), pus fiind în fața apelului principal exercitat de către pârâta Administrația Domeniului public al Municipiului X, care și-a reluat apărările formulate în fața primei instanțe.

Mai notează Subcomisia un aspect procesual relevant al întrebării de concurs și anume invocarea de către recurenta pârâta Administrația Domeniului Public a Municipiului X a motivului de casare prevăzut de art. 488 alin 1 pct. 8 C.proc.civ., motiv ce privește modul de interpretare și aplicare a normelor de drept material de către instanța de apel, decizia acestei instanțe reprezentând obiectul recursului. Or, invocarea acestui motiv de casare de către recurenta pârâta determină concluzia potrivit căreia partea recurentă a criticat dezlegarea pe care instanțele de fond au pronunțat-o (tribunalul menținând în apel soluția judecătorei) asupra raportului juridic litigios, din perspectiva dreptului substanțial incident, iar nu în privința soluției procesuale pronunțate asupra excepțiilor lipsei calității procesuale pasive a celor doi pârâți. Întrebarea de concurs a precizat expres că recurenta a criticat decizia instanței de apel întrucât aceasta a interpretat și aplicat greșit dispozițiile legale privind titularul pazei juridice în materia răspunderii civile delictuale pentru prejudiciile cauzate de lucruri, critica recurentei fiind circumscrisă motivului de casare prevăzut de art. 488 alin 1 pct. 8 C.proc.civ. Alte date suplimentare nu a oferit întrebarea de concurs pentru a se pune problema încadrării de către instanța de recurs a unor critici ale recurentei în prevederile procesuale ce reglementează alte motive de casare, încadrare permisă instanței de recurs în temeiul art. 489 alin 2. Prin urmare, nu rezulta din datele întrebării de concurs că partea recurentă ar fi criticat și cheștiunea calității sale procesuale pasive, critică ce ar fi corespuns motivului de casare prevăzut de art. 488 alin 1 pct. 5 C.proc.civ.

Mai reține Subcomisia că aspectele juridice legate de paza juridică a lucrului sunt în legătură cu dreptul material aplicabil raportului juridic litigios, căci sunt în legătură cu persoana chemată să răspundă, prin repararea prejudiciului, pe temeiul răspunderii civile delictuale, nefiind așadar aspecte ce au a fi tranșate din perspectiva calității procesuale pasive. În condițiile în care reclamantul și-a configurat demersul juridic prin chemarea în judecată a celor doi pârâți, susținând că aceștia răspund, ambii așadar, pentru prejudiciul cauzat, prin angajarea răspunderii pentru prejudiciile cauzate de lucruri, rezultă că cei doi pârâți dobândesc calitate procesuală pasivă, paza juridică interesând în aprecierea caracterului întemeiat al pretențiilor în raport de fiecare dintre cei doi pârâți chemați în judecată.

Motivele expuse în precedent vin să răspundă candidaților care au contestat această întrebare susținând că, după casarea deciziei recurate, în rejudecare, instanța de recurs trebuia să se pronunțe asupra excepției lipsei calității procesuale pasive a pârâtei Administrația Domeniului Public a Municipiului X, având în vedere că prin apelul său această parte a reluat, în esență, apărările sale formulate în primă instanță. Însă, după casarea deciziei recurate, instanța de rejudecare este ținută de limitele investiției, fixate prin cererea de recurs, or s-a notat mai sus că partea recurentă invocase doar motivul de casare prevăzut de art. 488 alin 1 pct. 8 C.proc.civ, nefiind date că a formulat și alte critici care să permită încadrarea lor în alt motiv de casare. În plus, s-au expus argumentele pentru care chestiunea pazei juridice privește dreptul material aplicabil, iar nu calitatea procesuală pasivă, în cazul litigiului cum era cel expus în întrebarea de concurs. Totodată, răspunzând altor candidați care au contestat această întrebare, Subcomisia notează că verificarea condiției pazei juridice este compatibilă cu analiza instanței de recurs, căci nu presupune verificări de fapt, ci aplicarea unor norme de drept material cu privire la calitatea păzitorului juridic al lucrului.

Pornind de la argumentele anterior redate, rezultă caracterul corect al variantei C de răspuns, căci nefiind reținută calitatea de păzitor juridic al recurente pârâte Administrația Domeniului Public X, întrebarea de concurs specificând expres acest aspect, apelul acestei părți avusese caracter fondat, astfel că determina soluția procesuală de respingere a acțiunii reclamantului în contradictoriu cu pârâta Administrația Domeniului Public X, ca neîntemeiată. Deși alegând această variantă de răspuns – corectă, de altfel – rezultă că acțiunea reclamantului a rămas respinsă ca neîntemeiată față de ambii pârâți, Subcomisia notează că soluția procesuală asupra cererii de chemare în judecată s-a definitivat în acest mod ca urmare a conduitei procesuale adoptate de către reclamant pe parcursul litigiului, care a ales să nu formuleze nici apel principal și nici apel incident, astfel că argumentul unuia dintre candidații ce au contestat întrebarea, în sensul că această variantă C de răspuns nu poate fi corectă, din această perspectivă, nu are suport legal.

În consecință, față de cele reținute de Subcomisie, nici varianta A de răspuns nu putea fi socotită ca fiind corectă, căci așa cum s-a arătat mai sus, aspectul privind temeinicia acțiunii reclamantului față de pârâta Municipiul X nu au fost atacate prin intermediul apelului de către partea reclamantă, astfel că a intrat în autoritate de lucru judecat, iar apelul și recursul formulate de către pârâta Administrația Domeniului Public al Municipiului X nu au cuprins critici față de soluțiile judecătorești/tribunalului pronunțate față de pârâta Municipiul X, ci doar soluțiile pe care prima instanță și instanța de apel le-au pronunțat față de ea – față de pârâta Administrația Domeniului Public a Municipiului X (din datele întrebării nerezultând contrariul). Nefiind investite instanțele de control judiciar cu acest aspect litigios al cauzei, rejudecarea apelului nu se putea solda cu o soluție care să privească situația procesuală din litigiu a pârâtului Municipiul X.

c). Întrebarea 50 G1 (49 G2, 48 G3, 47 G4) contestată de 4 candidați.

Contestațiile au fost respinse ca neîntemeiate

Varianta A de răspuns a întrebării - „va respinge recursul ca nefondat,, - este corectă, potrivit argumentelor ce vor fi expuse în continuare.

În primul rând, Subcomisia notează că întrebarea de concurs a probei practice a privit soluționarea unei spețe din materia răspunderii civile delictuale, întrebarea urmărind însă identificarea și soluționarea problemelor de drept procesual civil ridicate, în special a celor referitoare la ordinea exercitării căilor de atac și la limitele investiției instanțelor de control judiciar prin cererea de apel, respectiv cererea de recurs a părții care recurge la declanșarea controlului judiciar ierarhic.

Astfel, Subcomisia notează că se impunea a fi observat că împotriva sentinței primei instanțe a formulat apel doar reclamantul, acesta solicitând instanței de apel admiterea apelului, cu consecința admiterii cererii sale de chemare în judecată, astfel cum a fost formulată și pentru argumentele expuse în cuprinsul acesteia. Întrebarea de concurs nu conținea alte date suplimentare cu privire la cererea de apel, fiind menționat expres că intimații pârâți nu au formulat întâmpinare.

Un aspect procesual relevant ce se impunea a fi reținut era acela că, în condițiile în care prima instanță respinsese excepțiile procesuale, iar reclamantul formulase apel, intimații pârâți aveau interesul și puteau formula apel incident prin care să readucă în discuția instanței de apel chestiunea calității lor procesuale pasive (să reafirme lipsa acestei calități), chestiune ce fusese invocată de toți cei trei pârâți, prin întâmpinarea formulată de fiecare în parte, în fața primei instanțe, prin invocarea, așadar, a excepției lipsei calității procesuale pasive. În condițiile în care reclamantul a formulat apel împotriva unei sentințe prin care prima instanță respinsese excepțiile procesuale privind lipsa calității procesuale pasive a celor trei pârâți chemați în judecată, rezulta că reclamantul și-a exercitat dreptul la apel pentru a-și arăta nemulțumirea față de dezlegarea pronunțată de judecătoria asupra fondului raportului juridic litigios, reclamantul fiind, evident, mulțumit de respingerea excepțiilor procesuale, soluția primei instanțe confirmându-i construcția juridică dată cererii sale de chemare în judecată, prin atragerea în proces a celor trei pârâți. Or, în atare situație, intimații pârâți aveau interesul procesual și puteau formula apel incident pe chestiunea calității lor procesuale pasive, însă întrebarea de concurs nu a indicat acest act procedură ca fiind formulat de către intimații pârâți.

Instanța de apel, admitând apelul, a schimbat în tot sentința judecătoriei în sensul că a admis cererea de chemare în judecată astfel cum a fost formulată. Împotriva deciziei instanței de apel, doi dintre pârâți, respectiv Administrația Națională a Penitenciarelor și Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice, au formulat recurs, invocând motivul de casare prevăzut de art 488 alin 1 pct. 5 C.proc.civ, readucând așadar în discuție și supunând analizei instanței de recurs chestiunea calității lor procesuale pasive, pe care au invocat-o, pe calea excepției, în fața primei instanțe, prin întâmpinare. Subcomisia notează că se impunea a fi observat faptul că cei doi pârâți nu formulară apel incident (cum anterior s-a expus), astfel că analiza pe care au pretins-o instanței de recurs nu putea fi realizată, fiind oprită de dispozițiile art. 488 alin 2 C.proc.civ, potrivit cărora „(2) *Motivele prevăzute la alin. (1) nu pot fi primite decât dacă ele nu au putut fi invocate pe calea apelului sau în cursul judecării apelului ori, deși au fost invocate în termen, au fost respinse sau instanța a omis să se pronunțe asupra lor.*”. Dispoziția de procedură redată consacră regula în materia căilor de atac potrivit căreia nemulțumirile părții care declanșează controlul judiciar ierarhic nu pot fi formulate *omisso medio*, cu alte cuvinte nu pot fi invocate direct în recurs nemulțumiri pe care partea nu le-a ridicat prin formularea unei cereri de apel, deși putea să facă acest lucru.

Prin urmare, în raport de cele reținute până aici, Subcomisia mai notează că varianta C de răspuns, propusă de unii candidați care au contestat întrebarea, nu poate fi apreciată ca fiind corectă, căci răspunsul propus în varianta C nu ține cont de ordinea de exercitare a căilor de atac. Rejudecarea apelului nu putea conduce la soluția admiterii acestuia, cum preciza varianta C de răspuns, având în vedere că apel formulase doar reclamantul, care nu contestase soluția dată de judecătoria excepțiilor procesuale, neavând un astfel de interes și nerezultând din datele speței contrariul, iar admiterea excepțiilor lipsei calității procesuale pasive și respingerea cererii ca atare față de cei doi pârâți, Administrația Națională a Penitenciarelor și Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice, nu putea fi pronunțată de instanța de apel, nefiind investită cu această analiză prin cererea de apel formulată de apelantul reclamant. Or, potrivit art. 479 alin 1 C.proc.civ, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, stabilirea situației de fapt și aplicarea legii de către prima instanță.

Nici varianta B de răspuns nu putea fi apreciată ca fiind corectă, căci nu ține cont de regimul juridic al mijloacelor procesuale de invocare a lipsei calității procesuale pasive. Astfel, în fața primei instanțe, lipsa calității procesuale pasive se invocă pe calea excepției procesuale, iar în fața instanțelor de control judiciar se invocă pe calea unui motiv de apel sau de recurs, urmând a fi observate și respectate regulile privind ordinea exercitării căilor de atac. Din datele speței de concurs, rezultă că lipsa calității procesuale pasive a privit judecata în fața primei instanțe, iar nu judecata în căile de atac, astfel că examinarea acestui aspect litigios al cauzei de către instanțele de control judiciar se putea realiza doar dacă se formula atât motiv de apel, cât și motiv de recurs, cu

privire la chestiunea calității procesuale pasive, de către cei doi pârâți, Administrația Națională a Penitenciarelor și Statul Român prin Ministerul Finanțelor Publice.

1.Proba teoretică - Tribunal

a). Întrebarea 24 G1 (35 G2, 38 G3, 27 G4) contestată de un candidat.

Contestația a fost respinsă ca neîntemeiată.

Varianta B de răspuns a întrebării - „în caz de alegere de domiciliu, dacă partea a arătat și persoana însărcinată cu primirea actelor de procedură, la acea persoană,, - este corectă, potrivit argumentelor ce vor fi expuse în continuare.

În primul rând, Subcomisia notează că enunțul de la varianta B a întrebării redă întocmai prevederile alineatului 1 al art. 158 C.proc.civ. privind alegerea locului citării și al comunicării actelor de procedură: *În caz de alegere de domiciliu (sau, după caz, de sediu) dacă partea a arătat și persoana însărcinată cu primirea actelor de procedură, comunicarea acestora se va face la acea persoană.*

Candidatul care a contestat această întrebare a solicitat anularea sa, arătând că răspunsul de la litera B este greșit în raport de dispozițiile art. 155 alin. 1 pct. 6 teza a II-a, fiind necesară distincția între domiciliul procesual ales și domiciliul ales.

Subcomisia notează că art. 158 privind alegerea locului citării și al comunicării actelor de procedură completează dispozițiile art. 155 alin. 1 pct. 6 C.proc.civ. care permit citarea persoanelor fizice la „locul ales de ele”. Prin urmare, ambele texte au în vedere domiciliul procesual ales (domiciliul ales în vederea comunicării actelor de procedură), art. 158 alin. 1 reglementând o situație particulară, respectiv cea în care partea a arătat și persoana însărcinată cu primirea actelor de procedură.

b). Întrebarea 29 G1 (37 G2, 26 G3, 23 G4) contestată de un candidat.

Contestația a fost respinsă ca neîntemeiată.

Varianta B de răspuns a întrebării - „poate ultraactiva în ceea ce privește condițiile de admisibilitate și puterea doveditoare a probelor preconstituite,, - este corectă, potrivit argumentelor ce vor fi expuse în continuare.

În primul rând, Subcomisia notează că enunțul de la varianta B a întrebării reprezintă o transpunere teoretică a dispozițiilor art. 26 alin. 1 C.proc.civ., potrivit căroră *legea care guvernează condițiile de admisibilitate și puterea doveditoare a probelor preconstituite și a prezumțiilor legale este cea în vigoare la data producerii ori, după caz, a săvârșirii faptelor juridice care fac obiectul probațiunii.* Prin urmare, în raport de data săvârșirii faptelor care fac obiectul probațiunii, legea care guvernează condițiile de admisibilitate și puterea doveditoare a probelor preconstituite poate ultraactiva. Susținerea candidatului în sensul că varianta B de răspuns este adevărată, dar nu și în ceea ce privește probele este infirmată de însuși textul art. 26 alin. 1 C.proc.civ., care reglementează posibilitatea ca norma de procedură civilă să ultraactiveze în ceea ce privește condițiile de admisibilitate și puterea doveditoare a probelor preconstituite, situație ce se regăsește în enunțul de la varianta B de răspuns.

În opinia candidatului care a formulat contestația, răspunsul corect ar fi fost cel de la varianta A, apreciindu-se că norma de procedură civilă este de imediată aplicare. Or, Subcomisia notează că potrivit art. 24 C.proc.civ, dispozițiile legii noi de procedură se aplică numai proceselor și executărilor silite începute după intrarea acesteia în vigoare. Prin urmare, norma de procedură civilă nu este de imediată aplicare, ci, dimpotrivă, guvernează numai procesele începute după intrarea sa în vigoare.

În ceea ce privește varianta C de răspuns, Subcomisia reține că ea contravine dispozițiilor art. 26 alin. 2 C.proc.civ. Astfel, administrarea probelor se face potrivit legii în vigoare la data

administrării lor, și nu potrivit legii de procedură civilă în vigoare la data săvârșirii faptelor juridice ce fac obiectul probațiunii.

c). Întrebarea 36 G1 (21 G2, 27 G3, 37 G4) contestată de un candidat.

Contestația a fost respinsă ca neîntemeiată.

Varianta C de răspuns a întrebării - „acesta nu este aplicabil dacă citația a fost înmănată personal părții, dar cu mai puțin de 5 zile înainte de termenul de judecată, iar partea a lipsit la respectivul termen,, - este corectă, potrivit argumentelor ce vor fi expuse în continuare.

Astfel cum rezultă din dispozițiile art. 229 C.proc.civ., partea care a fost prezentă la un termen de judecată nu va fi citată în tot cursul judecării la acea instanță, considerându-se că ea cunoaște termenele de judecată ulterioare. Pe de altă parte, potrivit art. 159 C.proc.civ., citația și celelalte acte de procedură, sub sancțiunea nulității, vor fi înmănate părții cu cel puțin 5 zile înaintea termenului de judecată. Prin urmare, în situația expusă în varianta C de răspuns, nulitatea procedurii de citare a părții care a primit citația cu mai puțin de 5 zile înainte de termen și lipsa acesteia la termenul de judecată împiedică aplicarea art. 229 C.proc.civ privind termenul în cunoștință.

Candidatul care a contestat această întrebare a apreciat că, pe lângă varianta C de răspuns, și varianta B este corectă.

Subcomisia notează că această din urmă variantă (B) este greșită întrucât enunțul conduce la concluzia că preschimbarea din oficiu a termenului nu se poate realiza decât înainte de primul termen de judecată. Or, așa cum rezultă din prevederile art. 230 C.proc.civ., termenul de judecată poate fi preschimbat, din oficiu sau la cererea părții oricând pe parcursul judecării, pentru motive temeinice. Pe de altă parte, Subcomisia observă că aceste dispoziții privind preschimbarea termenului nu privesc doar termenul în cunoștință, așa cum susține candidatul care a formulat contestația, ci orice termen acordat în cauză, indiferent dacă partea are sau nu termen în cunoștință.

2.Proba practică – Tribunal

a) Întrebarea 46 G1 (46 G2, 49 G3, 50 G4) contestată de trei candidați.

Contestațiile au fost respinse ca neîntemeiate.

Varianta C de răspuns a întrebării - „în cazul litigiilor având ca obiect recuperarea cheltuielilor judiciare pe cale separată, pârâtul nu poate fi exonerat de plata cheltuielilor de judecată odată ce s-a admis acțiunea reclamantului, iar suportarea cheltuielilor de judecată nu are semnificația unei duble sancționări a pârâtului pentru culpa din primul proces, ci pentru aceea decurgând din manifestarea sa procesuală în cel de-al doilea litigiu,, - este corectă, potrivit argumentelor ce vor fi expuse în continuare.

Subcomisia notează că această variantă de răspuns reia întocmai considerentul nr. 89 din decizia nr. 59/2017 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, prin care s-a statuat că în cazul litigiilor având ca obiect recuperarea cheltuielilor judiciare pe cale separată, pârâtul *nici nu poate fi exonerat de plata cheltuielilor de judecată odată ce s-a admis acțiunea reclamantului. Suportarea cheltuielilor de judecată nu are semnificația unei duble sancționări a acestuia pentru culpa din primul proces, ci pentru aceea decurgând din manifestarea sa procesuală în cel de-al doilea litigiu.*

Doi dintre cei trei candidați care au contestat această întrebare au apreciat că varianta de răspuns C nu este corectă întrucât redă trunchiat și incomplet motivele care au stat la baza deciziei Înaltei Curți, conducând la concluzia greșită potrivit căreia pârâtul care are conduita reglementată de dispozițiile art. 454 C.proc.civ. nu poate fi exonerat de plata cheltuielilor de judecată odată ce s-a admis acțiunea reclamantului.

Subcomisia constată că argumentele contestatorilor sunt neîntemeiate întrucât din enunțul variantei C de răspuns, preluat din considerentul 89 al deciziei Înaltei Curți, rezultă că motivul

pentru care pârâtul nu poate fi exonerat de plata cheltuielilor de judecată constă în manifestarea sa procesuală în cel de-al doilea litigiu; cu alte cuvinte, enunțul exclude incidența art. 454 C.proc.civ. privind recunoașterea pretențiilor reclamantului la primul termen de judecată, situația premisă fiind cea în care pârâtul nu a recunoscut aceste pretenții la primul termen. Această concluzie rezultă chiar din considerentul 88 din decizia Înaltei Curți, ce precede paragraful preluat în enunțul variantei C, statuându-se că *reclamantul nu poate fi în culpă atunci când își exercită un drept al său, iar pârâtul, care pierde procesul și care nu se manifestă în limitele art. 454 din Codul de procedură civilă, nu poate fi considerat lipsit de culpă în legătură cu litigiul având ca obiect plata cheltuielilor de judecată aferente unui litigiu anterior.*

Prin urmare, *manifestarea procesuală din cel de-al doilea litigiu care împiedică exonerarea de la plata cheltuielilor de judecată constă în conduita pârâtului care nu se manifestă în limitele art. 454 din Codul de procedură civilă.*

Cât privește varianta B de răspuns, apreciată ca fiind corectă de doi candidați, Subcomisia constată că aceasta contravine dispozițiilor art. 84 C.proc.civ, potrivit cărora *persoanele juridice pot fi reprezentate convențional în fața instanțelor de judecată numai prin consilier juridic sau avocat, în condițiile legii.* Folosirea conjuncției „și” în conținutul enunțului conduce la concluzia că reprezentarea persoanei juridice se poate face nu numai prin consilier juridic și avocat, ci și prin alt mandatar. Or. Textul art. 84 C.proc.civ. menționează expres că persoana juridică poate fi reprezentată *numai* prin consilier juridic sau avocat.

Comisia de contestații,

..... - _____

..... - _____

..... - _____

